

Türkmen Basın Ajansı

15 Ocak 2018 Sayı: 13 Tiraj: 2000 500 ID

Dünyanın En Güçlü Orduları

133 Ülke Sıralaması

İran'daki Gösterilere Türkler Katılmadı

Tecrübeli Türk Gazeteci ve Yazar Güngör Yavuzaslan İran'da gerçekleştirilen protesto gösterilerinin batı mediasının yansıttığı şekilden çok farklı bir durumda olduğunu belirterek, "28 Aralık'ta ekonomik gerekçelerle başlayan eylemler, 3. gününde militanlaşmaya başladı. İran'ın iç dinamiklerine yönelik CIA-Mossad provakatif gurupları sahaya sürdü"

►►5

Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu'nun Hazırlıkları Ne Durumda?

Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu'nun son hazırlıklarına ilişkin Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu Erbil Ofisi Genel Müdürü Ali Kadir Ubed Tba'ya konuştu.

Ubed seçmen kayıtları hakkında, "Seçmenlerin kayıt aşaması tamamlandı. Şimdiye kadar seçmen kayıt listesi oy kullanım merkezlerine gönderilip itirazları alındı ve bu işlemler son aşamaya ulaştı. Aynı zamanda partilerin kaydı da tamamlandı, komisyonun yeni sistemi ile partilerin kayıt işlemleri yapıldı."

►►6

TELAFER'DE

Telafer'in Tarihi Kalesinden Eser Yok

Telafer'in DEAŞ'tan kurtarıldığı haberini 31 Ağustos'ta Irak Başbakanı Haydar Abadi'nin yaptığı yazılı açıklama ile duymuştuk. Kurtuluşunun üzerinden 4 ay geçti ancak Telafer henüz o kara bulutları tam olarak üzerinden atmış değil. Zaman hızla geçiyor, fakat yaraların sarılması ve Telafer'de akan kanların kuruması için belliki daha çok zamana ihtiyaç var.

Türkmen şehri Telafer'e attığımız ilk adımla beraber olup bitenlere tanıklık etmek de tahmin etmekte zorlandığımız söylenemez. Baktığımız her duvarda korku, şiddet ve gerçekleştirilen katliamların izi beliyor. Havanın soğuk olması şehirde farklı bir atmosfer yaratmıştı. Saat 10:30 gibi Telafer'e giriş yaptık.

Sinan Çelebi: Sağlığım İyi Görevimin Başındayım

Türkiye'de operasyon geçirdikten sonra Erbil'e görevinin başına dönen Irak Kürdistan Bölgesi Yönetimi (IKBY) Adalet Bakanı Sinan Çelebi, hakkında ortaya atılan iddiaların "asılsız" olduğunu söyleyerek, "şu anda görevimin başındayım" dedi.

►►4

Türkmen Hakları Yasa Tasarısı Mecliste Okutuldu

Irak Meclisi'nde ikinci kez okunan "Türkmen Hakları" yasa tasarısına ilişkin Irak Parlamentosu Türkmen Milletvekili Niyazi Mimaroglu Tba'ya konuştu.

►►5

OSMANLI TOKADI

Büyüklerimizin anlattığı hikayeler içerisinde sıkça yer alan bu değişim aslında Osmanlı'nın bir tekniği olduğunu belkide çoğu insan hala bilmemektedir. Çünkü halkımız içerisinde buna benzer çok fazla değişim bulunuyor.

►►7

“DEAŞ'ın terör saldırılarına çoğunlukla Sünniler uğradı

“7 okul tamamen yerle bir edilmiş, 36 cami, Hüseyiniye ve mezarlık patlatılmış durumda. Buna ek olarak Telafer'in simgesi olan Telafer Kalesi patlatıldı

“6500'den fazla kişi şehit edildi

“DEAŞ ilçeye girdiği sırada 25 bin aile kenti terketti

Telafer Kalesi

Telafer İlçe Meclis Başkanı Muhammed Abdulkadir

İlçe Meclis binamız kaledeydi. DEAŞ'ın gelmesiyle buradan ayrıldık ve kalede bulunan binamız yerle bir edildi...

►►2-3

Rahmetli Haşim Molla Mahmud Hoca'nın Erbil sporuna hizmeti

1960'lı yıllarda vücut geliştirme şampiyonuydu ve halter sporuyla ilgileniyordu, aynı zamanda...

►►7

Marangozluk mesleği

Erbil'de 60 yıldır marangozluk yapan Hacı İrfan Nurettin Erbilli, icra ettiği meslek hakkında Tba'ya açıklamalarda bulundu.

►►6

DEAŞ Irak'ın en büyük ilçesini enkaza çevirmiş

Talafer'in DEAŞ'tan kurtarıldığı haberini 31 Ağustos'ta Irak Başbakanı Haydar Abadi'nin yaptığı yazılı açıklama ile duymuştuk. Kurtuluşunun üzerinden 4 ay geçti ancak Talafer henüz o kara bulutları tam olarak üzerinden atmış değil. Zaman hızla geçiyor, fakat yaraların sarılması ve Talafer'de akan kanların kuruması için belli ki daha çok zamana ihtiyaç var. Türkmen şehri Talafer'e attığımız ilk adımla beraber olup bitenlere tanıklık etmese de tahmin etmekte zorlandığımız söylenemez. Baktığımız her duvarda korku, şiddet ve gerçekleştirilen katliamların izi beliriyor. Havanın soğuk olması şehirde farklı bir atmosfer yaratmıştı. Saat 10:30 gibi Talafer'e giriş yaptık. İlerlediğimiz güzergâhta yolun farklı aralıklarla yamalandığını gördük. Sordüğümüzde, yamaların aslında mayın izleri olduğu, DEAŞ'ın Talafer'e kimsenin girmemesi için ve trafiği durdurmak amacıyla yaptığı bir yöntem olduğunu öğrenmiş olduk. Hayrete düştük doğal olarak. Bu kadar ince işlenmiş bir tahrir ağında acaba daha neler göreceğiz diye tahmin etmeye başladık. Talafer'de bulunan ve ilçeyi yöneten İlçe meclisi ve emniyet güçlerinden (Haşdi Şabi Komisyonu) kentle ilgili bilgileri almak amacıyla işe koyulduk.

İlk olarak kenti DEAŞ'tan kurtaran ve hali hazırda ilçede emniyet gücü vasfını üstlenen Haşdi Şabi Konseyi'ne bağlı 53. Hüseyin Tugay'ını ziyaret ettik ve ilçe ile ilgili emniyet durumunu araştırdık. Tugay komutanlığında bulunan rütbeli askerler ve askerlerin birçoğu Talaferli Türkmenlerden oluşuyordu. Aynı zamanda içlerinde Arap da vardı.

İlçenin emniyet durumuna ilişkin konuyu Tugay Komutanlığı'nda bulunan, 53. Hüseyin Tugay Komutanı Yardımcısı Ebu Zahra ile görüştük.

Konuşmasına "DEAŞ terör örgütünü Talafer'den sürdük" sözleriyle başlayan Ebu Zahra, şöyle devam etti:

"Talafer'in her sıkıntısına koşuyoruz. Çok şükür Talafer'de herhangi bir şey yok. İnsanlar rahat yaşıyorlar. Biz buraya barış tesis etmeye geldik. Talafer'de herhangi bir konuda fark gözetmeksiz çalışmalarımızı yapıyoruz."

Bizde Sünni olan da var Şii olan da, öncelikle Türkmeniz. Bizim tek düşmanımız var o da DEAŞ

53. Hüseyin Tugay Komutanı Yardımcısı Ebu Zahra

Talafer İlçe Meclis Başkanı Muhammed Abdulkadir

Yakın zamanda Talafer'de bulunan mezhepçilik tartışması ve Sünni ile Şiiler arasında bulunan sıkıntıların medyaya yansımalarına ilişkin, Ebu Zahra, "Bizde mezhepçilik yok. Asıl mezhepçiliği yapan DEAŞ terör örgütüyü. Bizde Sünni olan da var Şii olan da, öncelikle Türkmeniz. Bizim tek düşmanımız var o da DEAŞ" diye konuştu.

Emniyet durumunun hangi seviyede olduğu ve DEAŞ'ın ilçede sıkıntılar yaratıp yaratmadığına dair konuşan Hüseyin Tugay Komutanı Yardımcısı, "Çok şükür durumlar iyi ve daha iyiye doğru gidiyor. Tugayımız da burada olacaktır ve Talafer'i koruyacaktır. Büyük bir savaştan çıktık, bölgede durumlar iyiye doğru gidiyor. Özellikle emniyet açısından herhangi bir sıkıntımız yok" ifadesinde bulundu.

Bu konuşmanın ardından ister istemez insana rahatlatma duygusu geliyor. Malum ilçede yaşayan insanların en temel ihtiyaçlarından birisi emniyet. Emniyet tesis edildiği anda normal yaşama dönülebilir. Orada sordüğümüz soruların yanıtını aldıkları sonra ilçede yaşam şartları, sıkıntılar, eğitim ve göç eden ailelerin durumu hakkındaki son bilgileri almak üzere Talafer İlçe Meclis Başkanlığı'na doğru yol aldık. Tugay Komutanlığı ve İlçe Meclis binası arasında 2,5 kilometrelik bir mesafe vardı. Bu mesafeyi katettiğimiz sırada şehirde bulunan halkın ve şehrin durumuna yakından şahit olduk. İlçede sessizlik ve dinginlik hakimdi.

Yol boyunca yıkılmış ve bombalanmış evler, bombardıman sonucu bozulmuş yollar, yakılmış dükkânlar ve yerle bir edilmiş depolar gördük. Bazı evlerin duvarı DEAŞ'tan kalma sloganlar ile DEAŞ'tan temizlendikten sonra yazılan

ve 1 Kürt milliyetine mensup üyemiz var. İçlerinden 2'si Talafer merkezden değiller. Ayrıca meclisimizdeki diğer 14 üye ise Türkmenlerden oluşmakta."

DEAŞ ilçeden sürüldükten sonra insanların gruplar halinde döndüğünü belirten Seyit Abdullah, İlçe Meclisi binası ve Talafer Kalesi'nde bulunan yapılar hakkında, "İlçe Meclis binamız kaledeydi. Tabi DEAŞ'ın gelmesiyle buradan ayrıldık ve kalede bulunan binamız yerle bir edildi. Döndüğümüzde şu anki binaya yerleştik. Burada bulunan eşyalar fakülteye ait, aslında kalede bulunan binamızın eşyaları ile birlikte patlattılar. Toplantılarımızı bu binada yapıyoruz" şeklinde konuştu.

sloganlarla doluydu. Bazı duvarlarda "Vallahi Şii'yim", bazılarında "dolu" yazılıyordu. "Dolu" yazılan duvarların ev sakinleri tarafından yazıldığı belliydi, ama işe evlerini talandan ve hırsızlıktan korumaktı. Şehir hemen hemen boştu, Türkiye'ye sığınan veya Irak'ın diğer bölgelerine göç eden Talaferli aileler kente daha yeni yeni dönme aşamasındaydı. Sonunda İlçe Meclisi'ne vardık ve bize eşlik eden Talaferli arkadaşımızı bizi Talafer İlçe Meclis Başkanı Muhammed Abdulkadir Seyit Abdullah'ın yanına götürdü. Hoş sohbetli biri olan Seyit Abdullah, meclis üyeleri ile Talafer'de bulunan sıkıntılar hakkında hararetle bir şekilde konuşuyordu.

Bazı Irak Meclisi parlamenterleri insanların Talafer'e geri dönmelerini istemiyorlar, bunun da sebebi seçimleri ertelemek

Kendimizi tanıttıktan sonra Talafer İlçe Meclisi hakkında bilgi almak istediğimizi belirterek, sıkıntılarının neler olduğunu sorduk. Öncelikle meclis hakkında bilgi veren Seyit Abdullah şu ifadelerde bulundu:

"Meclisimiz 20 kişiden oluşuyordu, fakat Muhammed Yunus Maksut (Sünni) ve Ahmed Hasan Hızır Cihes (Arap) adlı 2 üyemiz DEAŞ tarafından şehit edildi. Hükümete bağlı olduklarından dolayı öldürüldüler. Bir diğer üyemiz şu anda Bağdat'ta Polis Müdürlüğü yapıyor. Halihazırda 17 meclis üyemiz mevcut. Genellikle 5 veya 6 üyemiz burada hazır bulunmakta. Meclisimizde 2 Arap

enstitülerimiz maalesef kapalı".

Son olarak memur maaşlarına değinen Talafer İlçe Meclisi Başkanı Seyit Abdullah, maaşların alındığını ve geri dönecek olan Talaferlilerin kayıtlarını yapma kaydıyla maaş almaya devam edeceklerini vurguladı.

Yeterince bilgi topladıktan sonra Talafer İlçe Meclisi'nden ayrıldık ve sokakta kurulan tezgahlar üzerinde alışveriş yapan bir iki vatandaşla konuştuğumuz zaman her şeyin iyi olduğunu sadece elektrik ve su gibi sıkıntılarının olduğunu söylediler.

Kent sakini Muhammed Davut'u sebzeçiden yeşillik alırken yakaladık ve Talafer'in son durumu hakkında sorular sorduk. Durumun iyi olduğunu söyleyen

Haşdi Şabi'nin Talafer'e girişine ilişkin tutumlarından bahseden Seyit Abdullah, "Haşdi Şabi'nin Talafer'e girmesini istemiyorlardı. Biz meclis olarak karar aldık ve geçmesini istedik. Onlar da gelip şehrimizi DEAŞ'tan aldılar. Sonuç olarak Haşdi Şabi'nin gücü ile Talafer kurtarıldı. Ama siyasi partiler bu konuyu mezhep çatışmasına indirerek Haşdi Şabi'nin bu topraklara girmesini istemiyorlardı. Yapılan bir araştırmada öğretim alanında Sünnileri derslerden geçiriyorlardı ama Şiileri değil. O dönem ben yine yüksek sesle bu konuyu dile getirdim ve Talafer'i bozduklarını söyledim. Eskiden Şii nedir, Sünni nedir bilmezdim. Ama bugün bizi bu duruma düşürdüler. Çok şükür meclisimiz bugün bütün bu çatışmaları bitirmek için çalışıyor ve mezhepçiliğin karıştı olarak çalışmalarına devam ediyor" şeklinde açıklama yaptı.

Seyit Abdullah, eğitim konusundaki sıkıntıları ise şöyle ifade etti:

"Eğitim olarak maalesef okul sıkıntılarımız var. Biz meclis olarak 48 tane okul açtık. Ama maalesef her okulda 1300 öğrenci kayıtlı ve açtığımız okullar yeterli değil. Ayrıca Talafer'den kaçan öğretmenler Musul ve Kerkük gibi şehirlerde öğretmenlik yapıyorlar ve bu yüzden Talafer'e dönmek istemiyorlar. Tabi bu konuda oradaki eğitim müdürlerinin de kusuru var. Meclis olarak bu olayı reddettik ve kendi öğretmenlerimizi geri istedik. Bu olayda hocaların da suçu var. Bu topraklara geri dönmek istemiyorlar. Bu nedenlerden dolayı hala daha öğretmen açığımız var. Talafer merkezde 77, merkez dışında ise 100, yani toplam olarak 177 okul bulunmakta, tabi üniversite ve enstitü hariç. 4500 öğretmen farklı bahane ve sebeplerden dolayı geri dönmüyor. DEAŞ, eğitim müdürlüğü binasını yakmış, maalesef o binanın da kullanılacak bir tarafı kalmamış. Okullar haricinde de üniversitemiz de

Talafer'de bahsedilen ve yansıtılan Şii-Sünni çatışmasına ilişkin sordüğümüz soruyu Seyit Abdullah şöyle yanıtladı:

"Şu anda mecliste gördüğünüz kişilerin

yarısı Şii, yarısı Sünni ve bizim aramızda herhangi bir sıkıntı yok. Neden yok? Çünkü aramızda kız alıp vermiş ve birbirimizle kaynaşmışız."

DEAŞ'ın terör saldırılarına çoğunlukla Sünniler uğradı

İlçe Meclis Başkanı Seyit Abdullah, DEAŞ'ın terör saldırılarının en çok Sünnilerin uğradığını söyleyerek bizi şaşkına uğrattı ve şöyle devam etti:

"DEAŞ'ın terör saldırılarına çoğunlukla Sünniler uğradı. İnsanlar boşu boşuna öldürüldü. Ben Şii mezhepli biriyim ve saldırılar olduğunda Talafer'den çıktım. Pekli şehirde kalan ve öldürülen Sünnilerin ne günahları vardı? Neden Sünnilere "Murted" deniliyordu? Neden namuslarına göz koydular? Neden onları soyup, paralarını aldılar? Neden bu insanları el yapımı bombalı arazilerde yürüterek ölmelerini sağladılar. Sünnilerimiz bazı konularda daha çok zarara uğramıştır. Bundan dolayı bizim yanımızda Şii-Sünni çatışması yok."

Haşdi Şabi'nin Talafer'e girişine ilişkin tutumlarından bahseden Seyit Abdullah, "Haşdi Şabi'nin Talafer'e girmesini istemiyorlardı. Biz meclis olarak karar aldık ve geçmesini istedik. Onlar da gelip şehrimizi DEAŞ'tan aldılar. Sonuç olarak Haşdi Şabi'nin gücü ile Talafer kurtarıldı. Ama siyasi partiler bu konuyu mezhep çatışmasına indirerek Haşdi Şabi'nin bu topraklara girmesini istemiyorlardı. Yapılan bir araştırmada öğretim alanında Sünnileri derslerden geçiriyorlardı ama Şiileri değil. O dönem ben yine yüksek sesle bu konuyu dile getirdim ve Talafer'i bozduklarını söyledim. Eskiden Şii nedir, Sünni nedir bilmezdim. Ama bugün bizi bu duruma düşürdüler. Çok şükür meclisimiz bugün bütün bu çatışmaları bitirmek için çalışıyor ve mezhepçiliğin karıştı olarak çalışmalarına devam ediyor" şeklinde açıklama yaptı.

Seyit Abdullah, eğitim konusundaki sıkıntıları ise şöyle ifade etti:

"Eğitim olarak maalesef okul sıkıntılarımız var. Biz meclis olarak 48 tane okul açtık. Ama maalesef her okulda 1300 öğrenci kayıtlı ve açtığımız okullar yeterli değil. Ayrıca Talafer'den kaçan öğretmenler Musul ve Kerkük gibi şehirlerde öğretmenlik yapıyorlar ve bu yüzden Talafer'e dönmek istemiyorlar. Tabi bu konuda oradaki eğitim müdürlerinin de kusuru var. Meclis olarak bu olayı reddettik ve kendi öğretmenlerimizi geri istedik. Bu olayda hocaların da suçu var. Bu topraklara geri dönmek istemiyorlar. Bu nedenlerden dolayı hala daha öğretmen açığımız var. Talafer merkezde 77, merkez dışında ise 100, yani toplam olarak 177 okul bulunmakta, tabi üniversite ve enstitü hariç. 4500 öğretmen farklı bahane ve sebeplerden dolayı geri dönmüyor. DEAŞ, eğitim müdürlüğü binasını yakmış, maalesef o binanın da kullanılacak bir tarafı kalmamış. Okullar haricinde de üniversitemiz de

"DEAŞ ilçeye girdiği sırada 25 bin aile kenti terketti

Bu sıcak sohbetin ardından arabaya binerek oradan uzaklaştık ve Talafer ile ilgili savaş bilgilerini almak için Türkmeneli Partisi Talafer Kolu Sorumlusu ve aynı partide Ninova Yerinden Edilmiş İnsanlara Yardım Komisyonu Başkanı Riyaz Muhsin ile görüştük.

Riyaz Bey topladıkları bilgileri, kaynaklara ve alanda çalışma yapan ekiplerine göre aldıklarını belirterek resmi kurumlar ile aynı istatistiklere sahip olduklarını aktardı.

Talafer'de 2014 yılından önce yani DEAŞ'ın şehre girmesinden önce 42 bin aile bulunduğunu aktaran Riyaz Muhsin, sözlerine şu şekilde devam etti:

"DEAŞ ilçeye girdiği sırada 25 bin aile kenti terk etmek zorunda kaldı. Talafer kurtarılan kadar bir elin parmakları kadar aile kalmıştı. Şu anda 7 bini aşkın aile Talafer'e döndü. Göçmen olarak gittikleri yerler Kerkük, Musul, Nəcəf, bölgesel yönetim, Bağdat, Hille, Ezaz. Türkiye-Suriye sınırına ayrıca Antep ve Ankara'ya sığınan aileler de bulunuyor. Türkiye'de bulunan Talaferlilere insani kimlik çıkartıldı. Bu kimlikler aracılığıyla her türlü fiyatlarda indirime gidiliyordu, fakat yılbaşından sonra kimlik çıkarılmıyor artık. Yaklaşık 5-6 küçük Türk vatandaşlığı

verildi. Ayrıca Türk hükümetinin bu durumdaki tutumu, Türkmenlerin kendi topraklarına geri dönmelerinden yanaydı."

70-80 adet Talaferli Türkiye-Suriye sınırında soğuk hava nedeniyle hayatını kaybetti

Talaferli vatandaşların Talafer'den kaçışı sırasında yaşadıkları ölüm ve korku dolu şartlardan bahseden Riyaz Muhsin, "70-80 adet Talaferli Türkiye-Suriye sınırında soğuk hava nedeniyle hayatını kaybetti. DEAŞ'ın Talafer'e girdiği süreçte Talafer'den kaçan 60-70 Talaferli ise Sincar bölgesinde sıcak hava nedeniyle hayatını kaybetti. Musul'un doğu ve batı bölgelerinde düzenlenen bombardıman ve füzelere dolaylı 80 den fazla kişi

verildi. Ayrıca Türk hükümetinin bu durumdaki tutumu, Türkmenlerin kendi topraklarına geri dönmelerinden yanaydı."

Muhammed Davut, "Durumumuz iyi, temel ihtiyaçlarımız yavaş yavaş geri dönüyor. Emniyet açısından çok şükür iyiyiz. Herhangi bir sıkıntımız yok. Sadece elektririk ve su gibi aksaklıklar var, onlar da yavaş yavaş iyi duruma geliyor. Maaşlarımız alıyoruz, insanlar yavaş yavaş döndüğünde her şey daha güzel olacaktır" diye konuştu.

DEAŞ ilçeye girdiği sırada 25 bin aile kenti terketti

Bu sıcak sohbetin ardından arabaya binerek oradan uzaklaştık ve Talafer ile ilgili savaş bilgilerini almak için Türkmeneli Partisi Talafer Kolu Sorumlusu ve aynı partide Ninova Yerinden Edilmiş İnsanlara Yardım Komisyonu Başkanı Riyaz Muhsin ile görüştük.

Riyaz Bey topladıkları bilgileri, kaynaklara ve alanda çalışma yapan ekiplerine göre aldıklarını belirterek resmi kurumlar ile aynı istatistiklere sahip olduklarını aktardı.

Talafer'de 2014 yılından önce yani DEAŞ'ın şehre girmesinden önce 42 bin aile bulunduğunu aktaran Riyaz Muhsin, sözlerine şu şekilde devam etti:

"DEAŞ ilçeye girdiği sırada 25 bin aile kenti terk etmek zorunda kaldı. Talafer kurtarılan kadar bir elin parmakları kadar aile kalmıştı. Şu anda 7 bini aşkın aile Talafer'e döndü. Göçmen olarak gittikleri yerler Kerkük, Musul, Nəcəf, bölgesel yönetim, Bağdat, Hille, Ezaz. Türkiye-Suriye sınırına ayrıca Antep ve Ankara'ya sığınan aileler de bulunuyor. Türkiye'de bulunan Talaferlilere insani kimlik çıkartıldı. Bu kimlikler aracılığıyla her türlü fiyatlarda indirime gidiliyordu, fakat yılbaşından sonra kimlik çıkarılmıyor artık. Yaklaşık 5-6 küçük Türk vatandaşlığı

verildi. Ayrıca Türk hükümetinin bu durumdaki tutumu, Türkmenlerin kendi topraklarına geri dönmelerinden yanaydı."

70-80 adet Talaferli Türkiye-Suriye sınırında soğuk hava nedeniyle hayatını kaybetti

Talaferli vatandaşların Talafer'den kaçışı sırasında yaşadıkları ölüm ve korku dolu şartlardan bahseden Riyaz Muhsin, "70-80 adet Talaferli Türkiye-Suriye sınırında soğuk hava nedeniyle hayatını kaybetti. DEAŞ'ın Talafer'e girdiği süreçte Talafer'den kaçan 60-70 Talaferli ise Sincar bölgesinde sıcak hava nedeniyle hayatını kaybetti. Musul'un doğu ve batı bölgelerinde düzenlenen bombardıman ve füzelere dolaylı 80 den fazla kişi

verildi. Ayrıca Türk hükümetinin bu durumdaki tutumu, Türkmenlerin kendi topraklarına geri dönmelerinden yanaydı."

şehit oldu, bazıları da yaralandı. Nəcəf şehrinin Ya Hüseyin Caddesi'nde ana yolda trafik kazasından dolayı 80-90 Talaferli hayatını kaybetti" ifadesinde bulundu.

2003 yılından 2014'e kadar şehit edilen Talaferli vatandaş sayısının 3600'den fazla olduğunu 6700 kişinin yaralandığını belirten Komisyon Başkanı Muhsin, o süreçte Talafer'e 13 bin bomba atıldığını ve bu saldırıların havan mermileri, katyuşa ve canlı bomba aracılığıyla yapıldığını vurguladı.

DEAŞ'tan sonra yaşanan yıkımı değerlendiren Riyaz Muhsin, şunları kavdetti:

"2014'ten sonra 1000'den fazla askerimiz şehit oldu ve buna ek olarak yaklaşık 1700-1800 yaralı askerimiz bulunuyor. Ayrıca yaklaşık olarak Talaferli Şii ya da Sünni 1200 kişi hala kayıp. 442 Şii ailenin akabeti halen daha belli değil. Talaferli Sünni 17 kanaat önderi, Şeyhler ve parti başkanlarından haber yok. 2014'ten 2017'ye kadar sadece benim 17 tane şehidim bulunmakta. Şiilere kız verdikleri için 300-400 Talaferli DEAŞ tarafından öldürüldü. Sonuç olarak

2014-2017 yılları arasında 6500'den fazla kişi şehit edildi. Yaralıların sayısı ise 8000'i geçiyor."

Riyaz Bey sohbet sırasında korkunç bir durumdan bahsetti ve tekrarlamasını istedik. Riyaz Bey, şimdiye kadar Talafer'in lyaizye nahiyesinde DEAŞ'lara ait cesetlerin binaların altında bulunduğunu ama maalesef kimsenin dokunmadığını söyledi. Kendilerinin bakanlıklara müracaat edip cesetleri kaldırılmalarını istediklerini söyleyen Riyaz Muhsin, şu çarpıcı sözleri bizimle paylaştı:

"Bir müddet önce bakanlıklara müracaat ettik ve bu cesetlerin kaldırılmasını istedik. Ama onlar bize uluslararası kurumların gelip cesetleri binaların altında çıkaracaklarını söylediler. Buna sebep olarak da toplu mezarlık yapılmasından dolayı cesetlerin insan haklarına uygun bir şekilde defnedilmelerini sağlamaları gerektiği için beklentilerini söylüyorlar. Şimdiye kadar caddelerde cesetler var, tabiki bu da büyük bir çevre kirliliğine neden oluyor ve insanlar o bölgede duramıyorlar."

Kuyuya yaklaşık 700-800 Talaferli vatandaş öldürülerek atıldı

Ayrıca Alu Antar adında bir kuyudan bahseden Türkmeneli Partisi Talafer Kolu Sorumlusu, Talafer'in kuzey tarafında bulunduğunu ve bu kuyuya yaklaşık 700-800 Talaferli vatandaşın öldürüldüğünü ifade etti.

Son olarak patlatılmış binalara değinen Riyaz Muhsin, "7 okul tamamen yerle bir edilmiş, 36 cami, Hüseyiniye ve mezarlık patlatılmış durumda. Buna ek olarak Talafer'in simgesi olan Talafer Kalesi patlatıldı. Talafer Havaalanı'nı, depoları ve caddeleri patlatıp yolları keçe ile kazmışlar. Talafer Üniversitesi yerle bir edildi. Ayrıca Talafer'de bulunan tek katlı hastane talan edildi, 4 katlı olan hastane de patlatıldı. Son olarak da Talafer'de 200 civarında ev patlatıldı, yakıldı ve eşyaları çalındı".

Bu bilgileri aldıktan sonra Erbil'e dönmeye karar verdik. Yola çıktığımızda aklımızda Talafer'de yaşanan acının

belkide tarihsel açıdan en büyük kıyım olduğu ve bir insanlık suçunun işlendiği kaldı.

Terör örgütü DEAŞ, Musul kent merkezinin 63 kilometre batısında yer alan, Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı Talafer'i 16 Haziran 2014'te ele geçirmişti. Günümüzde ise şehir korku dolu günlerini atlattı ve tekrardan normal hayata adaptasyon sağlamaya çalışmakta.

Haber: Ziya Uzeyri
Foto: Çoban Timur

Sinan Çelebi: Sağlığım İyi Görevimin Başındayım

Türkiye'de operasyon geçirdikten sonra Erbil'e görevinin başına dönen Irak Kürdistan Bölgesi Yönetimi (IKBY) Adalet Bakanı Sinan Çelebi, hakkında ortaya atılan iddiaların "asılsız" olduğunu söyleyerek, "şu anda görevimin başındayım" dedi.

Döner dönmez Tba mikrofonuna konuşan Bakan Çelebi, görevi bırakacağı yönündeki iddialara ilişkin "Sağlık sorunlarım bana engel teşkil etmediği müddetçe Adalet Bakanlığı görevime devam edeceğim" şeklinde açıklamada bulundu.

Referandum öncesinde Mesut Barzani ile yapılan toplantıda, Barzani'nin, Türkmenlerin hakları için garanti verileceğine dair söz verdiğini belirten Çelebi, bu hakları tekrardan talep edeceklerini dile getirdi.

IKBY Adalet Bakanı Sinan Çelebi rahatsızlığı ve sonrasında yaşadığı süreçte Erbil'de Tba mikrofonlarının sorularını yanıtladı.

söylemişsiniz. Halihazırda davalar hangi aşamada?

Tabi davaları bakanlık adına Adalet Bakanlığı Müsteşarı Doktor Soran Selahattin açtı. Ameliyattan sonra bu süreci takip edecek durumda değilim. Fakat Doktor Soran'ın aktardığına göre Adalet Bakanı'nın adı geçen kanalda teşhir edilmesi gerekçesiyle Ceza Kanunu'na göre dava açılmıştır. Bakanlıktan iletilen talep, tahkik ve araştırma mahkemesi tarafından kabul edildi ve konuyu araştırmaya aldılar. Şu anda tahkik süreci devam etmekte.

Medyada yapılan bazı haberlerde bakanlık görevinden ayrılacağınız iddia edildi, bu iddialar hakkında ne söylemek istiyorsunuz? Görevinizi bırakmak gibi bir kararınız var mı?

Her şeyden önce ben parlamentoda Kur-an'a el basarak yemin etim ve yeminime sadığım. Bugün bakanlık ne kadar devam ederse ve sağlığım müsade ettiği takdirde devam edeceğim. Şu anda sağlığım yerinde ve bana herhangi bir engel teşkil etmemekte. Bundan dolayı Adalet Bakanlığı görevime devam edeceğim. Sekizinci kabinenin görev süresi bittiği zaman görevim sona erecek. Artık gelecek hükümetin takdirini çerçevesinde, bakanlık teklifinin bana mı veya gençlere mi edileceği hakkında karar kılınır.

İmkan dahilinde hizmet etmeye devam edeceğim, ama bugün kıymetli gençlerimiz de var ve buna binayen onların da farklı makamlarda vazife almalarını arzu ediyorum. Türkiye'ye gitmeden önce, referandum sürecinden önce Bölge Başkanı Mesut Barzani başkanlığında Türkmenler ve Hristiyanlarla bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda Barzani, Türkmenler hakkında açık bir şekilde "Türkmenlerin

bütün hakları ve istekleri hakkında şahsen garanti veriyorum" dedi. Tabi ki bu konuşma gelecek vadede umut verici. Umuttan öte, söz anlamına geliyor. Bütün hak ve haklarınızı yerine getireceğim demıştır, bundan daha güzel ne olabilir ki? Bahsettiğimiz şahıs koskoca bölge başkanı. Tabi bu söz zamanı gelince yerine getirilecektir.

Gelecek uzun vadede bakanlık görevinden sonra siyasi bir projeniz var mı, veya olacak mı?

Bazı durumları zamanı ve mekanına göre değerlendirmen gerekir. Şu anda 73 yaşımdayım. Çok şükür sağlığım yerinde. Benim de etrafımda benden çok daha kıymetli insanlar var. Onların vazifeler alması gerekir tabi sadece hükümette değil. Bu konuları kendi aramızda konuşur ve imkanlarımız dahilinde Türkmen milleti için birleşmesi ve beraber olması için gerekli olanı yaparız, bu konuda çalışmaya hazırız. Çünkü bu bizim hayat

yolumuz. Bizim sosyal ve siyasi hayatımız bu şekilde. Eğer ki milletimize sonuna kadar hizmet edemiyorsak, o zaman millet karşısında suçlu duruma düşeriz. Tabi ne ben ne de Çelebi ailesi kusurlu bir durumda olmayı istemeyiz ve kabul edemeyiz. Bundan ötürü imkan dahilinde ve sağlık durumumuz müsaade ettiği müddetçe bu yoldan devam edeceğiz. Bunu yaparken, yanımızda bulunan insanların doğru yolda koşmaları için teşvikde bulunacağız. Sonuç olarak gelecekte şüphesiz yolumuza devam edeceğiz. Şahsi düşüncem, hiçbir zaman tek başına olmakla değil. Etrafımdakilerle birlikte yuvarlak bir masa halinde çalışmayı isterim. Ben başta olmayı istemem, kim bu işin ehliye başa geçmelidir. Kimin bu görevi yapma kabiliyeti varsa başa geçsin. Önemli olan hizmet etmesi ve şahsi menfaati olmaması.

Mesut Barzani ile yaptığınız toplantıda Barzani'nin "Türkmenlerin bütün hakları ve istekleri yerine getirme hakkında şahsen garanti veriyorum" şeklinde ifadede bulunduğunu dile getirdiniz. Peki bu sözün, referandumdan sonra yani günümüzde de geçerliliği olacak mı? Bu konu hakkında herhangi bir girişiminiz oldu mu?

Tabi referandum konusu bugünkü şekilde neticelendi. Bölge Başkanı Mesut Barzani'nin verdiği vaatlerin, yeni kabine kurulduğu zaman yerine getirilmesini umut ediyoruz ve doğrusu da bu. Çünkü bunun bu şekilde olması lazım. Bu vaatler yerine geldiği takdirde daha istikrarlı ve rahat bir siyaset yürütülebilir. Bence bölgede istikrarın temin edilmesi için bu vaatlerin yerine gelmesi gerekir. Bu konu zamanı geldiğinde hatırlatılacaktır ve talep edilecektir.

Haber: Ziya Uzeiry
Foto: Çoban Timur

İran'daki Gösterilere Türkler Katılmadı

Tecrübeli Türk Gazeteci ve Yazar Güngör Yavuzaslan İran'da gerçekleştirilen protesto gösterilerinin batı medyasının yansıttığı şekilden çok farklı bir durumda olduğunu belirterek, "28 Aralık'ta ekonomik gerekçelerle başlayan eylemler, 3. gününde militanlaşmaya başladı. İran'ın iç dinamiklerine yönelik CIA-Mossad provakatif gurupları sahaya sürdü" ifadesinde bulundu.

Güngör Yavuzaslan protestolara ülkede yaşayan Türklerin "dış müdahaleler"i gerekçe göstererek katılmadıklarını kaydetti.

Yavuzaslan, İran'daki sokak olaylarının Türkiye'nin 2013 yılında yaşadığı "Gezi olayları"yla benzerlik taşıdığını belirtti.

Protesto gösterilerinde Amerika ve İsrail'in yanısıra Suudi Arabistan gibi ülkelerin dış müdahalede bulunduğuna yönelik iddialara ilişkin Gazeteci Yavuzaslan, 1 Ocak'tan sonra muhalif hareketlerin yerini rejim karşıtlığına bıraktığını ve eylemlerin radikalleştğini ayrıca şiddet içeren eylemlere dönüştüğünü ifade ederek, "Trump'ın ve Netanyahu'nun açıklamaları da bu kapsamda son yaşananlara dış müdahale durumunu netleştirdi" şeklinde değerlendirmede bulundu.

Tecrübeli Türk Gazeteci ve Yazar Güngör Yavuzaslan İran'da son günlerde yaşanan olaylara ilişkin Tba'ya değerlendirmede bulundu.

İran'da olup bitenleri bizzat yerinde gözlemlediniz, uzaktan yazılıp çizilenlerle gördükleriniz

bağdaşıyor mu?

Bölgemizde İran kendi iç dinamikleri çok farklı olan başta yönetim rejimi ve sosyo-ekonomik yapısı farklı bir ülkedir. İran'da 28 Aralık'ta başlayan ve 5 Ocak tarihinde bitme noktasına gelen sokak hareketliliği batı medyasının dünyaya servis ettiği şekilden çok farklı bir durumda. 28 Aralık'ta ekonomik gerekçelerle başlayan eylemler, 3. gününde militanlaşmaya başladı. İran'ın iç dinamiklerine yönelik CIA-Mossad provakatif gurupları sahaya sürdü. 20'nin üzerinde can kaybının yaşandığı olayda ilk silah protestocularının içinde kullanıldı.

Türkler ne durumda? Sokaklarda Türklerin ağırlığı nedir?

Türkler katılmadı. İran'da gerçekleştirilen eylemlerde ufak gruplar dışında Türklerden katılım olmadı. 82 milyonluk İran'da en az 35 milyon Güney Azerbaycan Türkü yaşıyor.

söylemlerinin hayli arttığı bir ortamda İran'ın protesto gösterileri tahmin edilmeyen bir yöne ilerledi. İsrail'in bölgedeki amaçlarına ulaşmasının Türkiye, İran, hatta Irak ve Rusya eliyle engellendiği, İslam dünyasının Kudüs başarısının Amerika'yı yalnızlaştırdığı bir dönemde, Amerika, İsrail, Suudi Arabistan, BAE gibi ülkelerin İran karşıtlığı üzerinden anlaşması gibi gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde yönü tahmin edilemeyen İran protestoları Ortadoğu planlarının bir parçası olarak görülmeye başladı.

Kirmanşah gibi Kürt nüfusun yoğun olduğu bölgelerde PKK-PJAK sahneye çıktı. İran, daha önce de 2009 yılında meydana gelen olaylarda dış müdahaleleri belgeleriyle halkına açıklamıştı.

İran en baştan itibaren dış müdahale demişti, kimileri ABD, İsrail derken kimileri sadece Suudi Arabistan'ı işaret etmişti? Bunun doğruluk payı nedir?

İsmi geçen ülkeler bir şekilde sürece müdahil oldu. 1 Ocak sonrası muhalif hareketler yerini rejim karşıtlığına bıraktı. Eylemler radikalleşti ve şiddet içeren olaylara dönüştü. İsfahan, Huzistan, Kirmanşah ve Ahvaz'da yoğunlaşan eylemler çok sayıda şehre irili ufaklı yayıldı. Dikkat çeken bir diğer ayrıntı da istihbarat kaynaklarının İran'da dış müdahalelere işaret etmesi, Trump ve Netanyahu'nun açıklamaları da bu kapsamda son yaşananlara dış müdahale durumunu netleştirdi. Dış müdahalede Amerika ve İsrail'in yanı sıra Suudi Arabistan da dillendirilmeye başlandı.

Haber: Eymen Erbilgözü

Türkmen Hakları Yasa Tasarısı Mecliste Okutuldu

Tasarımın hazırlanış tarihi hakkında konuşan Niyazi Mimaroglu, sözlerine şöyle devam etti:

"Bu tasarı 8 senedir var. Siyasi tarafların çoğu buna karşı çıktı. Ne yazık ki bazı Türkmen milletvekilleri ve Türkmen olan hükümet temsilcisi de buna karşı çıkarak, 'Kanun gereği, şu an var olan durumda bütçe gerektiren

tasarılar oylanamaz' dediler. Bizim de müdahalelerimiz oldu. Onların onlarca işe yaramaz heyeti var ancak Irak'ın üçüncü temel unsuru olarak konu biz olunca 8 senedir bu konu komisyonun defterinde duruyor. Şimdi bir ilke olarak makbuliyet kazandı ve gelecekte de elbet oylanacak. Bizim de parlamentoda güçlü bir varlığımız var. Birlik olup bu yasa tasarısını kabul ettirmek için hazırlanıyoruz."

Haber: Ali Antar

Dünyanın En Güçlü Orduları

Ülke ordularının gücünü 50 farklı kategoriye baz alarak değerlendiren Global Firepower sitesi 2017 yeni sıralamasını yayınladı.

Sayfada yayımlanan sıralamada ABD 1. sırada, Rusya 2. sırada, Çin 3. sırada yer alıyor.

133 ülkeyi kapsayan bu sıralamanın hazırlandığında silahların toplam sayısı ve silah türlerinin sayısı, ülkenin coğrafya konumu, doğal kaynakları, yerli sanayisi, askerlerin sayısı gibi 50 kıstas dikkate alındı. Öte yandan nükleer silahların bu kıstas arasında yer almadığı bildirildi.

Sıralamada ilk 10'a giren orduların sahip olduğu askeri donanım özellikleri şöyle:

1. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)
2. Rusya
3. Çin
4. Hindistan
5. Fransa
6. İngiltere
7. Japonya
8. Türkiye
9. Almanya
10. Mısır
11. İtalya
12. Güney Kore
13. Pakistan
14. Endonezya
15. İsrail
16. Vietnam
17. Brezilya
18. Tayvan
19. Polonya
20. Tayland
21. İran
22. Avustralya
23. Kuzey Kore
24. Suudi Arabistan
25. Cezayir
26. Kanada
27. İspanya
28. Yunanistan
29. İsveç
30. Ukrayna
31. Myanmar
32. Çek Cumhuriyeti
33. Malezya
34. Meksika
35. Arjantin
36. Norveç
37. İsviçre
38. Hollanda
39. Peru
40. Kolombiya
41. Etiyopya
42. Romanya
43. Nijerya
44. Suriye
45. Venezuela
46. Güney Afrika
47. Şili
48. Özbekistan
49. Belarus
50. Filipinler
51. Angora
52. Danimarka
53. Avusturya
54. Fas
55. Kazakistan
56. Finlandiya
57. Bangladeş
58. Azerbaycan
59. Irak
60. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)
61. Bolivya
62. Portekiz
63. Macaristan
64. Yemen
65. Singapur
66. Belçika
67. Bulgaristan
68. Hırvatistan

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 145,212,012
Tank sayısı: 8,325
Uçak sayısı: 13,683
Nükleer başlık sayısı: 7,506
Uçak gemisi sayısı: 10
Denizaltı sayısı: 72
Savunma bütçesi (dolar): 612,500,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 69,117,271
Tank sayısı: 15,000
Uçak sayısı: 3,082
Nükleer başlık sayısı: 8,484
Uçak gemisi sayısı: 1
Denizaltı sayısı: 63
Savunma bütçesi (dolar): 76,600,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 615,201,057
Tank sayısı: 3,569
Uçak sayısı: 1,785
Nükleer başlık sayısı: 80-100
Uçak gemisi sayısı: 2
Denizaltı sayısı: 17
Savunma bütçesi (dolar): 46,000,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 749,610,775
Tank sayısı: 9,150
Uçak sayısı: 2,788
Nükleer başlık sayısı: 250
Uçak gemisi sayısı: 1
Denizaltı sayısı: 69
Savunma bütçesi (dolar): 126,000,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 28,802,096
Tank sayısı: 423
Uçak sayısı: 1,203
Nükleer başlık sayısı: 300
Uçak gemisi sayısı: 1
Denizaltı sayısı: 10
Savunma bütçesi (dolar): 43,000,000,000

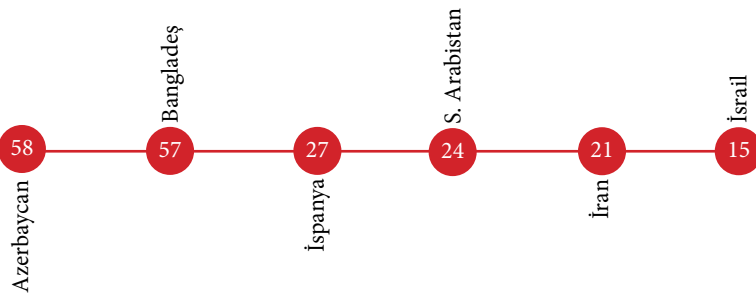
Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 29,164,233
Tank sayısı: 407
Uçak sayısı: 908
Nükleer başlık sayısı: 225
Uçak gemisi sayısı: 1
Denizaltı sayısı: 11
Savunma bütçesi (dolar): 53,600,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 41,637,773
Tank sayısı: 3,657
Uçak sayısı: 986
Nükleer başlık sayısı: 0
Uçak gemisi sayısı: 0
Denizaltı sayısı: 14
Savunma bütçesi (dolar): 18,185,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 53,608,446
Tank sayısı: 767
Uçak sayısı: 1,595
Nükleer başlık sayısı: 0
Uçak gemisi sayısı: 1
Denizaltı sayısı: 16
Savunma bütçesi (dolar): 49,100,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 36,417,842
Tank sayısı: 408
Uçak sayısı: 710
Nükleer başlık sayısı: 0
Uçak gemisi sayısı: 0
Denizaltı sayısı: 4
Savunma bütçesi (dolar): 45,000,000,000

Savaş durumunda askere çağırılabilir nüfus: 35,305,381,
Tank sayısı: 4,624
Uçak sayısı: 1,333
Nükleer başlık sayısı: 0
Uçak gemisi sayısı: 0
Denizaltı sayısı: 8
Savunma bütçesi (dolar): 4,400,000,000

69. Afganistan
70. Ekvador
71. Sudan
72. Ürdün
73. Libya
74. Slovakya
75. Küba
76. Demokratik Kongo Cumhuriyeti
77. Kenya
78. Tunus
79. Umman
80. Kuveyt
81. Zimbabve
82. Gürcistan
83. Sırbistan
84. Sri Lanka
85. Zambiya
86. Türkmenistan
87. Moğolistan
88. Çad
89. Kamboçya
90. Arnavutluk
91. Katar
92. Uganda
93. Ermenistan
94. Bahreyn
95. Litvanya
96. Tanzanya
97. Nepal
98. Lübnan
99. Güney Sudan
100. Guatemala
101. Gana
102. Yeni Zelanda
103. Letonya
104. Uruguay
105. Paraguay
106. Honduras
107. Botsvana
108. Kırgızistan
109. Mozambik
110. Estonya
111. Kamerun
112. Tacikistan
113. Slovenya
114. Nijer
115. Nikaragua
116. Fildişi Sahili
117. Mali
118. Kongo
119. Madagaskar
120. Gabon
121. Bosna Hersek
122. Makedonya
123. Dominik Cumhuriyeti
124. Laos
125. El Salvador
126. Panama
127. Namibya
128. Somali
129. Orta Afrika Cumhuriyeti
130. Moritanya
131. Sierra Leone
132. Surinam
133. Butan

İmtiyaz Sahibi: Tba

Genel Yayın Yönetmeni: Mehmet Ferit ERBİLOĞLU

Editör: Eymen ERBİLOĞLU

Tasarım: Çoban Timur

www.tbajansi.com

facebook.com/tbajansi

twitter/@tbajansi

instagram.com/tbajansi

plus.google.com/tbajansi

youtube.com/tbajansi

Email: gazete@tbajansi.com

Bize ulaşın : 0750 261 10 11

0770 343 10 11

Reklam için: 0750 934 63 33

0750 934 73 33

Adres: 30 Metrelik Caddesi Erbil
Uluslararası Hotel karşısı